

ТЕХНОЛОГІЇ ПАРАЛЕЛЬНИХ ОБЧИСЛЕНЬ. КУРСОВА РОБОТА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>121 Інженерія програмного забезпечення</i>
Освітня програма	<i>Інженерія програмного забезпечення інформаційних систем</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>1 кредит (30 год)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік (захист курсової роботи)</i>
Розклад занять	
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Керівники: <i>ст.вик. Дифучина Олександра Юріївна, sashadif@gmail.com</i>
Розміщення курсу	Google Classroom https://classroom.google.com/c/NzQ2NTUwNjYxNDgw?cjc=tmdl3fb

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Вивчення дисципліни спрямовано на оволодіння практичними навичками з розробки ефективних алгоритмів паралельних обчислень з використанням технологій багатопочних (Java Multithreading) та розподілених обчислень (Java MPI). Увага приділяється не тільки розробці алгоритму з використанням вказаних технологій, але й експериментальному дослідженню ефективності алгоритму. Дисципліна формує навички розробки паралельних алгоритмів, розвиває навички реалізації паралельних обчислень в одно- та багатопроцесорних обчислювальних системах, розвиває навички реалізації розподілених обчислень, а також формує базові дослідницькі навички з оцінювання швидкодії обчислень.

Предмет навчальної дисципліни – методи та технології розробки паралельних програм для багатоядерних та багатопроцесорних комп'ютерних систем.

Метою дисципліни є розуміння студентами принципів та способів розробки паралельних алгоритмів з високою швидкістю, вивчення сучасних технологій для реалізації паралельних та розподілених обчислень. За результатами вивчення дисципліни студент повинен набути **досвід** з розробки паралельних алгоритмів та їх реалізації з використанням технологій паралельних та розподілених обчислень Java Multithreading, Java MPI.

Програмні результати навчання студента.

Студент після засвоєння навчальної дисципліни повинен **знати**:

- базові принципи паралельних обчислень,

- архітектуру багатоядерних та багатопроцесорних обчислювальних систем;
- методи розробки паралельних алгоритмів для прикладних задач;
- технології багатопоточного програмування;
- технологію Message Passing Interface (MPI);
- методи оцінювання ефективності паралельних обчислень.

Студент повинен **вміти**:

- розробляти багатопоточні програми, використовуючи низько- та високо-рівневі засоби паралельних обчислень мови Java;
- виконувати дослідження ефективності розроблених паралельних програм експериментальними методами;
- програмувати розподілені обчислення
- розробляти алгоритми для виконання обчислень в розподілених системах з використанням технології MPI.

Згідно з вимогами освітньої програми вивчення дисципліни спрямоване на оволодіння студентом таких **компетентностей**:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 17. Здатність розробляти інформаційні системи з використанням паралельних обчислень.

Програмні результати вивчення дисципліни забезпечують такі програмні результати освітньої програми:

ПРН 12. Застосовувати на практиці ефективні підходи щодо проектування програмного забезпечення.

ПРН 31. Знати технології паралельних обчислень, віртуалізації серверних систем.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Вивчення дисципліни спирається на знання, отримані студентами при вивченні дисциплін «Основи програмування», «Алгоритми та структури даних», «Проектування алгоритмів», «Компоненти програмної інженерії. Частина 4. Якість та тестування програмного забезпечення», «Програмування веб-застосувань». Знання та навички, набуті студентом при вивченні дисципліни, використовуються в розробці дипломних проєктів здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Інженерія програмного забезпечення інформаційних систем».

3. Зміст навчальної дисципліни

Передбачено виконання курсової роботи за темою «Алгоритм _(назва вибраного алгоритму)_ та його паралельна реалізація _(назва технології чи програмного забезпечення)_». Виконання курсової роботи передбачає розробку паралельного алгоритму у відповідності до обраного варіанту та експериментальне дослідження ефективності розробленого алгоритму. Алгоритм, який розпаралелюється, та засоби його реалізації вибираються разом з викладачем у відповідності до обраного студентом рівня складності. Варіанти, в яких вказані алгоритм та програмне забезпечення, поділені за рівнем складності завдання на групи: до 100 балів, до 75 балів, до 65 балів.

Завдання до курсової роботи:

- 1) Виконати розробку паралельного алгоритму у відповідності до варіанту завдання та обраного програмного забезпечення для реалізації. Забезпечити зручне введення даних для початку обчислень.
- 2) Виконати тестування алгоритму, що доводить коректність результатів обчислень.
- 3) Виконати дослідження швидкодії алгоритму при зростанні кількості даних для обчислень.
- 4) Виконати експериментальне дослідження прискорення розробленого алгоритму при зростанні кількості даних для обчислень. Реалізація алгоритму вважається успішною, якщо прискорення більше 1.

5) Зробити висновки про переваги паралельної реалізації обчислень для алгоритму, що розглядається у курсовій роботі, та програмних засобів, які використовувались.

У розділах пояснювальної записки до курсової роботи мають бути описані усі етапи розробки паралельного алгоритму та його дослідження, а також відомості про обране програмне забезпечення для виконання завдання.

Курсова робота має включати такі розділи:

Анотація (не менше 650 символів)

Ключові слова (не менше 3 словосполучень)

Вступ (про актуальність паралельних обчислень та завдання, яке виконується в рамках курсової роботи).

Розділ 1 Опис алгоритму та його відомих паралельних реалізацій (якщо такі є).

Розділ 2 Розробка послідовного алгоритму та аналіз його швидкодії

Розділ 3 Вибір програмного забезпечення для розробки паралельних обчислень та його короткий опис.

Розділ 4 Розробка паралельних обчислень алгоритму з використанням обраного програмного забезпечення: проектування, реалізація, тестування.

Розділ 5 Дослідження ефективності паралельних обчислень алгоритму (порівняльний аналіз швидкості обчислень).

Висновки (про переваги використання паралельних обчислень та обраного програмного забезпечення).

Список використаних джерел.

Додатки (схема взаємодії паралельних процесів, лістинг коду, скріншоти).

Курсова робота має бути виконана та захищена в строк за тиждень до кінця семестру. Захист робіт відбувається з презентацією цієї роботи (5-7 хвилин).

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. The Java Tutorials Lesson:Concurrency [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://docs.oracle.com/javase/tutorial/essential/concurrency/index.html>

2. Стіренко С. Г. Засоби паралельного програмування / С. Г. Стіренко. Д. В. Грибенко. О. І. Зіненко. А. В. Михайленко – Київ. 2012. – 183 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://hpsc.kpi.ua/hpc-book/>

3. Lea D. Concurrent programming in Java: design principles and patterns / D. Lea – Addison-Wesley Professional. 2000. – 411р.

4. Foster I. Designing and Building Parallel Programs [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mcs.anl.gov/~itf/dbpp/text/book.html>

Допоміжна література

1. Аксак Н.Г. Паралельні та розподілені обчислення: підруч./ НГ.Аксак. О.Г. Руденко. А.М.Гуржій. – Х.:Компанія СМІТ. 2009. – 480с.

2. Семеренко В.П. Технології паралельних обчислень : навчальний посібник / Семеренко В. П. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 104 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Матеріали для вивчення дисципліни розміщені викладачем в електронному вигляді на платформі Google Classroom (<https://classroom.google.com/c/NzQ2NTUwNjYxNDgw?cjc=tmdl3fb> , код курсу tmdl3fb). Контент платформи доступний із будь-якого місця в мережі Інтернет зареєстрованому на курс студенту. містить вказівки до виконання курсової роботи у вигляді презентації, перелік завдань до курсової роботи з градацією по рівням складності та весь теоретичний матеріал, необхідний для виконання завдання курсової роботи.

Виконане завдання курсової роботи студент здає у навчальний дистанційний курс на платформі Google Classroom по мірі виконання. Результати перевірки можна передивитись у коментарях до оцінки, а також у журналі дисципліни.

Курсова робота має бути виконана та захищена в строк за тиждень до кінця семестру. Захист роботи відбувається з презентацією цієї роботи (4-6 хвилин).

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Матеріали для самостійного вивчення дисципліни розміщені викладачем в електронному вигляді в Google classroom (<https://classroom.google.com/c/NzQ2NTUwNjYxNDgw?cjc=tmdl3fb>, код курсу tmdl3fb). Контент платформи доступний із будь-якого місця в мережі Інтернет. До самостійної роботи студента відноситься, розробка програми у відповідності до завдання курсової роботи, робота з документацію програмного забезпечення, оформлення пояснювальної записки до курсової роботи, а також опрацювання додаткового теоретичного матеріалу та додаткової літератури. На самостійну роботу студент має витрати кількість годин, що дорівнює 1 кредиту.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Студент має вивчати дисципліну протягом семестру, дотримуючись календарного плану виконання завдання. Завдання студент має виконувати **самостійно і вчасно**. У разі виявлення порушення академічної доброчесності (плагіат коду, тексту, рисунку чи переліку джерел) студент відправляється на наступну перездачу.

Завдання вважається виконаним, якщо студент розробив програму, що реалізує паралельні обчислення, у відповідності до завдання, описав розробку у відповідності до вказаних розділів курсової роботи, вчасно подав роботу на перевірку та захистив роботу з доповіддю про отримані результати.

Оцінювання студентів здійснюється згідно рейтингової оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни. Поточний стан успішності студенти можуть бачити в електронному журналі. Рейтингова система оцінювання з кредитного модуля описана у наступному розділі робочої програми.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: перевірка дотримання графіку виконання курсової роботи та якості виконаних частин завдання

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: 50 балів зі 100 за результатами поточного контролю.

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, які він отримує за результатами:

- 1) розробки програмного забезпечення у відповідності до індивідуального завдання;
- 2) оформлення пояснювальної записки до курсової роботи;
- 3) прилюдного захисту з презентацією результатів курсової роботи.

Семестрова 100-бальна оцінка за виконання курсової роботи складається з балів, отриманих за розробку програмного забезпечення у відповідності до індивідуального завдання та оформлення пояснювальної записки. Набрана кількість балів не може перевищувати максимальну кількість балів завдання обраної складності.

Розподіл балів між частинами завдання:

№ з/п	Назва розділу курсової роботи	Всього	Кількість балів по видах діяльності		
			Розробка програмного забезпечення	Оформлення пояснювальної записки	Захист
1	Вступ	1	-	1	
2	Розділ 1. Опис послідовного алгоритму та його відомих паралельних реалізацій	4	-	4	-
3	Розділ 2. Розробка послідовного алгоритму та аналіз його швидкодії	15	10	5	-
4	Розділ 3. Вибір програмного забезпечення для розробки паралельних обчислень та його короткий опис	5	-	5	-
5	Розділ 4. Розробка паралельного обчислення алгоритму з використанням обраного програмного забезпечення: проектування, реалізація, тестування.	35	30	5	-
6	Розділ 5. Дослідження ефективності паралельних обчислень алгоритму	25	20	5	-
7	Висновки	1	-	1	-
8	Список використаних джерел	2	-	2	-
9	Додатки	2	-	2	-
10	Захист курсової роботи	10	-	-	10
	Всього балів	100	60	30	10

Підсумкова оцінка переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- Перелік тем, які пропонуються для виконання:

Алгоритм (назва вибраного алгоритму) та його паралельна реалізація (назва мови, технології чи програмного забезпечення)

Варіанти вибору алгоритму:

- Алгоритм статистичного аналізу текстів.
- Алгоритм обробки графічних зображень.
- Еволюційний алгоритм пошуку оптимального значення.
- Багаторядний алгоритм самоорганізації моделей.
- Алгоритм імітації мережі масового обслуговування.
- Алгоритм навчання нейромережі..
- Алгоритм розпізнавання графічного зображення.
- Алгоритм імітації Петрі-об'єктного моделювання.
- Алгоритм за темою бакалаврської випускної роботи.

- Однорядний алгоритм самоорганізації моделей.
  - Алгоритм паралельного множення матриць та його реалізація в технології RMI.
  - Алгоритм паралельного множення матриць, та його реалізація в технології MPI.
  - Алгоритм Дейкстри пошуку найкоротшого шляху
  - Алгоритм Флойда.
  - Алгоритм Крускала.
  - Алгоритм сортування елементів масиву.
  - Алгоритм відтворення життя популяції (гра Життя).
  - Алгоритм розв'язання транспортної задачі методом потенціалів.
  - Алгоритм розв'язання задачі про пакування рюкзака методом динамічного програмування.
  - Алгоритм пошуку у ширину.
  - Алгоритм пошуку оптимальних значень методом градієнтного спуску.
  - Алгоритм паралельного множення матриць
  - Алгоритм розрахунку значення функції за рядом Тейлора.
  - Алгоритм пошуку оберненої матриці.
  - Алгоритм пошуку регресійного рівняння.
  - Алгоритм пошуку елемента в базі даних.
  - Алгоритм пошуку розв'язку ЗЛП за симплекс-методом.
  - Алгоритм сортування злиттям.
  - Алгоритм сортування бульбашкою.
  - Алгоритм розв'язання системи лінійних рівнянь методом Гауса.
- Варіанти вибору мов програмування: Java, C, C#, Python, Go, Scala та інші.
 Варіанти вибору програмного забезпечення: MPJExpress, OpenMPI, OpenMP та інші.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професор кафедри ІПІ, д.т.н., професор Стеценко Інна Вячеславівна, ст. викладач кафедри ІПІ, доктор філософії Дифучина Олександра Юріївна

Ухвалено кафедрою ІПІ (протокол № 16 від 23.06.2025р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 11 від 27.06.2025р.)